

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

કમિશનર, સેલ્સ ટેક્સ, ઉત્તર પ્રદેશ

વિરુદ્ધ

આગ્રા બેલિટિંગ વર્ક, આગ્રા

એપ્રિલ ૨૯, ૧૯૮૭

[આર. એસ. પાઠક, સી. જે. આઈ., રંગનાથ મિશ્રા અને બી. સી. રાય જસ્ટિસ]

ચુ. પી. સેલ્સ ટેક્સ એક્ટ, ૧૯૪૮-કલમ ૩-એ-'તમામ પ્રકારના પટ્ટાઓ' પર વેચાણવેરાની જોગવાઈ-૧૯૫૮ અને ૧૯૭૩ની સૂચનાઓની અસર.

રાજ્ય સરકારે ૨૫ નવેમ્બર, ૧૯૫૮ના રોજ ઉત્તર પ્રદેશ સેલ્સ ટેક્સ એક્ટ, ૧૯૪૮ની કલમ ૪ હેઠળ એક જાહેરનામું બહાર પાડ્યું હતું. આ જાહેરનામામાં 'તમામ પ્રકારના સુતરાઉ કાપડ' ને વેચાણવેરામાંથી મુક્તિ આપવામાં આવી છે. તેના હેઠળ, સુતરાઉ કાપડની વસ્તુ તરીકે પટ્ટાને કર જવાબદારીમાંથી મુક્તિ આપવામાં આવી હતી. ત્યારબાદ, કાયદાની કલમ ૩-એ હેઠળ ૧ ડિસેમ્બર, ૧૯૭૩ના રોજ અન્ય એક જાહેરનામું બહાર પાડવામાં આવ્યું હતું. આ જાહેરનામામાં કાયદાની કલમ ૩ દ્વારા પૂરા પાડવામાં આવેલ કરવેરાનો દર સૂચવવામાં

આવ્યો છે જેમાં ચાર્જ કરવાની જોગવાઈ છે અને વેચાણ પર કરવેરાનો સમાન દર સૂચવવામાં આવ્યો છે. કલમ ૩-એ રાજ્ય સરકારને સૂચના દ્વારા કરવેરાના દરમાં ફેરફાર કરવાની સત્તા આપે છે. ૧૯૭૩નું આ જાહેરનામું ૧૯૫૮ની અગાઉની જાહેરનામું પાછું લીધા વિના બહાર પાડવામાં આવ્યું હતું.

ઉચ્ચ અદાલતે ટ્રિબ્યુનલના આદેશને સમર્થન આપતા જણાવ્યું હતું કે ૧૯૫૮ની અગાઉની અધિસૂચના પાછી ખેંચવાની સૂચનાની ગેરહાજરીમાં, ૧૯૭૩ની સૂચનાના ટીએફઆરએમમાં વેચાણ વેરો હટાવી શકાશે નહીં.

અપીલને મંજૂરી આપવી,

ઠેરવ્યું: (બહુમતી અનુસાર પાઠક, સીજેઆઈ અને રંગનતબ મિશ્રા, જે., રે, જે. અસંમત)

૧. ૧૯૫૮ની અગાઉની જાહેરનામાને પાછી ખેંચતી જાહેરનામાની ગેરહાજરીમાં, ૧૯૭૩ની જાહેરનામાની દ્રષ્ટિએ વેચાણવેરાને બાકાત રાખવામાં આવશે નહીં તેવું ઉચ્ચ ન્યાયાલયનું માનવું વાજબી ન હતું. ટ્રિબ્યુનલના આદેશ, જેને હાઈકોર્ટ દ્વારા સમર્થન આપવામાં આવ્યું છે, તેને રદ કરવામાં આવે છે અને મૂલ્યાંકન પુનઃસ્થાપિત કરવામાં આવે છે. [૯૬જી આઈ

૨. કાયદાની કલમ ૪ હેઠળ બહાર પાડવામાં આવેલી ૧૯૫૮ની અધિસૂચનામાં 'તમામ પ્રકારના સુતરાઉ કાપડ' ને વેચાણવેરામાંથી મુક્તિ આપવામાં આવી હતી. કાયદાની કલમ

૩.એ હેઠળ ૧૯૭૩ની અધિસૂચનામાં તમામ પ્રકારના પટ્ટાના વેચાણ પર ૭ ટકા વેચાણ વેરો સૂચવવામાં આવ્યો હતો.તેમાં કોઈ વિવાદ નથી કે પટ્ટા એ એક પ્રકારની બેલિંગ સામગ્રી છે અને તેને સુતરાઉ કાપડ તરીકે ગણવામાં આવે તો તેને વેચાણવેરામાંથી મુક્તિ આપવામાં આવી હતી.[૯૫એફજી]

૩. કલમ ૩ એ ચાર્જ કરવાની જોગવાઈ છે; કલમ ૩-એ કરના દરમાં ફેરફારને અધિકૃત કરે છે અને કલમ ૪ કરમાંથી મુક્તિ પ્રદાન કરે છે.જ્યારે કલમ ૪ હેઠળ જવાબદારીમાંથી મુક્તિ આપતી સૂચના પછી, કલમ ૩-એ હેઠળ અનુગામી સૂચના કરવેરાના દરને નિર્ધારિત કરે છે, ત્યારે તેનો હેતુ મુક્તિ પાછી ખેંચવાનો અને વેચાણને સૂચનામાં નિર્ધારિત દરે કરવેરા માટે જવાબદાર બનાવવાનો છે.[૯૬બી-ડી]

૪. મુક્તિ આપવાની અને કરવેરાના દરમાં ફેરફાર કરવાની સત્તા રાજ્ય સરકારમાં હોવાથી અને તે કાયદાની જરૂરિયાત નથી કે મુક્તિ પાછી ખેંચવાની સૂચના એ કલમ ૩-એ હેઠળ માન્ય સૂચના દ્વારા કોઈપણ નિર્ધારિત દરે કર લાદવાની પૂર્વશરત છે, બીજી સૂચના સરળતાથી સંયુક્ત સૂચના તરીકે ગણી શકાય-મુક્તિ પાછી ખેંચવા માટે અને વધુ કર પ્રદાન કરવા માટે પણ.[૯૬ડી-ઈ]

૫. આ મુક્તિ માલના એક વર્ગના સંબંધમાં હતી અને જ્યારે મુક્તિ ચાલુ છે, ત્યારે હવે અધિનિયમની કલમ ૩ હેઠળ ચોક્કસ વસ્તુને સૂચિત કરવામાં આવી છે. [૯૬ F]

(પર રે, જસ્ટિસ અસંમત)

૧. સૂચિત કર્યા મુજબ કપાસના પટ્ટાઓ 'તમામ પ્રકારના પટ્ટાઓ' હેઠળ આવે છે. અધિનિયમની કલમ ૪ હેઠળ, વેચાણ વેરો લાદવામાંથી મુક્તિ આપવામાં આવી છે. ૧૯૫૭ અને ૧૯૫૮માં બહાર પાડવામાં આવેલા જાહેરનામાઓ દ્વારા 'તમામ પ્રકારના સુતરાઉ કાપડ' ને મુક્તિ આપવામાં આવી હોવાથી, આ બાબતને ધ્યાનમાં રાખીને એવું માનવું શક્ય નથી કે સરકાર દ્વારા ઉપરોક્ત અધિનિયમની કલમ ૩-એ હેઠળ ૧ ડિસેમ્બર, ૧૯૭૩ના રોજ જાહેર કરાયેલા જાહેરનામાના આધારે વેચાણવેરામાંથી મુક્તિ આપવામાં આવશે. [૯૮એફ; જી-એચ]

૨. જ્યાં સુધી 'તમામ પ્રકારના સુતરાઉ કાપડ' ના સંદર્ભમાં કલમ ૪ હેઠળ આપવામાં આવેલી સામાન્ય મુક્તિ ચાલુ રહેશે, ત્યાં સુધી 'તમામ પ્રકારના સુતરાઉ કાપડ' હેઠળ આવતા તમામ પ્રકારના પટ્ટાઓ પર કોઈ વેચાણવેરો લાદવામાં આવી શકશે નહીં અને વેચાણવેરાના અધિનિયમની કલમ ૩-એ હેઠળ કરવામાં આવેલી સૂચના પર કલમ ૪ હેઠળની સામાન્ય મુક્તિ પ્રબળ રહેશે. [૯૯ GH]

૩. તે ઢ્રષ્ટિકોણને સ્વીકારવું શક્ય નથી કે કલમ ૩-એ હેઠળની સૂચના કાયદાની કલમ ૪ હેઠળ બહાર પાડવામાં આવેલી સૂચના પછી કરવામાં આવી હોવાથી, કલમ ૩-એ હેઠળની અનુગામી સૂચના કાયદાની કલમ ૪ હેઠળ આપવામાં આવેલી સામાન્ય મુક્તિ પર પ્રભુત્વ ધરાવશે. [૯૯ H; ૧૦૦ A]

પોર્ટ્રિસ એન્ડ સ્પેન્સર એશિયા લિમિટેડ વિરુદ્ધ હરિયાણા રાજ્ય, [૧૯૭૮] ૪૨ એસ. ટી. સી. ૪૩૩ (એસસી); તમિલનાડુ રાજ્ય વિરુદ્ધ નવીનચંદ્ર એન્ડ કંપની, (૧૯૮૧) (૪૮) એસ. ટી. સી. ૧૧૮ (મદ્રાસ); દિલ્હી કલોથ એન્ડ જનરલ મિલ્સ કંપની લિમિટેડ વિરુદ્ધ રાજસ્થાન રાજ્ય અને અન્ય, [૧૯૮૦] ૪ એસ. સી. સી. ૭૧; સેલ્સ ટેક્સ કમિશનર વિરુદ્ધ મિસ દયાલ સિંહ કુલ્હી વાલા, લખનૌ, [૧૯૮૦] U.P.T.C. ૩૬૦ અને સેલ્સ ટેક્સ કમિશનર વિરુદ્ધ રીટા આઈસ્ક્રીમ કંપની, ગોરખપુર, [૧૯૮૧] U.P.T.C. ૧૨૩૯ નો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે.

સિવિલ અપીલેટ જ્યુરિસડિક્શન:૧૯૮૭ની સિવિલ અપીલ નંબર ૧૧૩૪ (એનટી).

અલ્હાબાદ હાઈકોર્ટના ૧૯૮૩ના સેલ્સ ટેક્સ રિવિઝન નંબર ૧૪ માં ૦૨/૦૩/૧૯૮૪ ના ચુકાદા અને આદેશમાંથી.

અપીલકર્તા વતી પૃથ્વી રાજ, અશોક કે. શ્રીવાસ્તવ.

પ્રતિવાદી માટે એસ. ટી. દેસાઈ, કે. બી. રોહતગી, એસ. કે. ઢીંગરા, બલદેવ અત્રેયા અને શશાંક શેખર.

અદાલતના નીચેના ચુકાદાઓ રંગનાથ મિશ્રા, જસ્ટિસને આપવામાં આવ્યા હતા.

વિશેષ રજા આપવામાં આવી છે.છ દિવસના વિલંબને માફ કરવામાં આવે છે.મહેસૂલના અનુરોધ પર આ અપીલમાં વિચારણા માટેનો ટૂંકો પ્રશ્ન એ છે કે શું ઉચ્ચ અદાલત એવું માનવા માટે વાજબી હતી કે ચુ. પી. વેચાણવેરો અધિનિયમ, ૧૯૪૮ની કલમ ૪ હેઠળ નિહિત સત્તાનો ઉપયોગ કરીને કરવામાં આવેલી અગાઉની અધિસૂચના પાછી ખેંચવાની સૂચના ન હોય તો, તે અધિનિયમની કલમ ૩એ હેઠળ બહાર પાડવામાં આવેલી તારીખની સૂચના અનુસાર વેચાણવેરો સ્પષ્ટ થશે નહીં.

૧૯૫૮ના જાહેરનામામાં 'તમામ પ્રકારના સુતરાઉ કાપડ' ને વેચાણવેરામાંથી મુક્તિ આપવામાં આવી હતી.તે વિવાદિત નથી, તેના હેઠળ પટ્ટાના વેચાણ હેઠળ, સુતરાઉ કાપડ તરીકે ગણવામાં આવતા માલને વેચાણવેરામાંથી મુક્તિ આપવામાં આવી હતી.કાયદાની કલમ ૩એ હેઠળ ૧૯૭૩ના જાહેરનામામાં તમામ પ્રકારના પટ્ટાના વેચાણ પર સાત ટકા વેચાણ વેરો સૂચવવામાં આવ્યો હતો.હવે તેમાં કોઈ વિવાદ નથી કે પટ્ટા એ એક પ્રકારની બેલિંગ સામગ્રી છે.

કાયદાની કલમ ૩ માં ચાર્જ કરવાની જોગવાઈ છે અને વેચાણ પર કરવેરાનો સમાન દર સૂચવવામાં આવ્યો છે.કલમ ૩એ રાજ્ય સરકારને સૂચના દ્વારા કરવેરાના દરમાં ફેરફાર કરવાની સત્તા આપે છે.૧૯૭૩ની અધિસૂચના હકીકતમાં કલમ ૩ દ્વારા પૂરા પાડવામાં આવેલ કરવેરાના દર કરતાં વધારે સૂચવે છે.૧૯૫૮માં, ઉપર ઉલ્લેખિત જાહેરનામા હેઠળ, સુતરાઉ કાપડની વસ્તુ તરીકે પટ્ટાને કર જવાબદારીમાંથી મુક્તિ આપવામાં આવી હતી.ઉચ્ચ અદાલતે તેના અગાઉના કેટલાક નિર્ણયોનો ઉલ્લેખ કર્યો છે અને આ રીતે તારણ કાઢ્યું છે:

"આમ આ અદાલતનો સમગ્ર રીતે સુસંગત મત એ રહ્યો છે કે કલમ ૩એ હેઠળ અલગ જાહેરનામું બહાર પાડીને, કાયદાની કલમ ૪ હેઠળ આપવામાં આવેલી અગાઉની મુક્તિને નકારી શકાય નહીં. જો રાજ્ય 'તમામ પ્રકારના પટ્ટાઓ' પર કર લાદવા માંગતું હોય, તો તેણે કાયદાની કલમ ૪ હેઠળ બહાર પાડવામાં આવેલી સૂચનામાંથી સુતરાઉ કાપડના પટ્ટાને દૂર કરીને કલમ ૪ હેઠળ બહાર પાડવામાં આવેલી સામાન્ય સૂચનામાં સુધારો કરવો પડશે.

ઉપર દર્શાવ્યા મુજબ, કલમ ૩ એ ચાર્જ કરવાની જોગવાઈ છે; કલમ ૩ એ કરના દરમાં ફેરફારને અધિકૃત કરે છે અને કલમ ૪ કરમાંથી મુક્તિ માટે જોગવાઈ કરે છે. આ ત્રણેય કલમો કાયદામાં સમાવિષ્ટ કરવેરા યોજનાના ભાગો છે અને કલમ ૩એ હેઠળ તેમજ કલમ ૪ હેઠળની સત્તાનો ઉપયોગ માત્ર રાજ્ય સરકાર જ કરી શકે છે. જ્યારે કલમ ૪ હેઠળ જવાબદારીમાંથી મુક્તિ આપતી સૂચના પછી, કલમ ૩એ હેઠળ અનુગામી સૂચના કરવેરાના દરને નિર્ધારિત કરે છે, ત્યારે તે નિઃશંકપણે છે કે તેનો હેતુ મુક્તિ પાછી ખેંચવાનો અને વેચાણને સૂચિત દરે કરવેરા માટે જવાબદાર બનાવવાનો છે. મુક્તિ આપવા માટેની સત્તા તરીકે અને રાજ્ય સરકારમાં કરવેરાના દરમાં ફેરફાર અને તે કાયદાની જરૂરિયાત નથી કે મુક્તિ પાછી ખેંચવાની સૂચના એ કલમ ૩એ હેઠળ માન્ય સૂચના દ્વારા કોઈપણ નિર્ધારિત દરે કર લાદવાની પૂર્વશરત છે, અમે કરદાતાઓની દલીલમાં કોઈ બળ જોતા નથી જેને ઉચ્ચ અદાલત દ્વારા સમર્થન આપવામાં આવ્યું છે. હકીકતમાં, બીજી સૂચના સરળતાથી સંયુક્ત સૂચના તરીકે ગણી શકાય—બંને વધુ કર પ્રદાન કરવા માટે પણ મુક્તિ પાછી ખેંચવા માટે. જ્યારે બંને કામગીરીઓ માટેની સત્તા રાજ્યમાં નિહિત હોય અને કર વસૂલવાનો ઇરાદો સ્પષ્ટ હોય ત્યારે આપણે બીજા જાહેરનામાને અસર ન આપવા માટે કોઈ વાજબીપણું જોતા નથી. અમે નિર્દેશ કરવા માંગીએ

છીએ કે મુક્તિ માલના એક વર્ગના સંબંધમાં હતી અને જ્યારે મુક્તિ ચાલુ છે ત્યારે ચોક્કસ વસ્તુને હવે કાયદાની કલમ ૩એ હેઠળ સૂચિત કરવામાં આવી છે.

અપીલની મંજૂરી છે. ટ્રિબ્યુનલના જે આદેશને હાઈકોર્ટ દ્વારા સમર્થન આપવામાં આવ્યું છે તેને રદ કરવામાં આવે છે અને મૂલ્યાંકન પુનઃસ્થાપિત કરવામાં આવે છે. પક્ષોને સમગ્ર સમય દરમિયાન તેમના સંબંધિત ખર્ચો ઉઠાવવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવે છે.

બી. સી. રે, જે. મને મારા વિદ્વાન ભાઈ દ્વારા આપવામાં આવેલા ચુકાદામાંથી પસાર થવાનો લઘાવો મળ્યો છે, પરંતુ હું મારા વિદ્વાન ભાઈ દ્વારા તેમના ચુકાદામાં નોંધાયેલા તર્ક સાથે સંમત થવામાં અસમર્થ છું, કારણ કે તે યુ. એસ. ની કલમ ૩એ હેઠળ કરવામાં આવેલી ૦૧/૧૨/૧૯૭૩ તારીખની સૂચનાઓના અવકાશ અને અસર સાથે સંબંધિત છે. પી. વેચાણવેરાનો કાયદો, ૧૯૪૮ નીચે આપેલા કારણોસર "તમામ પ્રકારના પટ્ટાઓ" પર વેચાણવેરો લાદવાની જોગવાઈ કરીને:—

યુ. પી. સેલ્સ ટેક્સ એક્ટ, ૧૯૪૮ની કલમ ૪ હેઠળ સરકારે બે જાહેરનામા નં. એસ. ટી. ૪૪૮૬/૪ તારીખ ૧૪/૧૨/૧૯૫૭ અને નંબર ૪૦૬૪/૪-૯૬૦ (૪)/૫૮ તારીખ ૨૫.૧૧.૧૯૫૮ જેમાં "તમામ પ્રકારના સુતરાઉ કાપડ" ને અધિનિયમ હેઠળ વેચાણ વેરો લાદવામાંથી મુક્તિ આપવામાં આવી હતી. ત્યારબાદ ૧લી ડિસેમ્બર, ૧૯૭૩ના રોજ સરકાર દ્વારા ઉપરોક્ત અધિનિયમની કલમ ૩-એ હેઠળ એક જાહેરનામું બહાર પાડવામાં આવ્યું હતું, જે વેચાણવેરો લાદવા માટે આઈટમ નંબર ૮ની અનુસૂચિમાં "તમામ પ્રકારના પટ્ટાઓ" નો સમાવેશ કરે છે. આ અપીલમાં ઉદ્ભવતો એકમાત્ર પ્રશ્ન એ છે કે શું તમામ પ્રકારના પટ્ટાઓ

૦૧/૧૨/૧૯૭૩ ના જાહેરનામાના આધારે વેચાણવેરામાંથી મુક્તિ મેળવી શકાય છે, ભલે તે "તમામ પ્રકારના સુતરાઉ કાપડ" ની અંદર આવે છે, જેને ૧૪/૧૨/૧૯૫૭ અને ૨૫/૧૧/૧૯૫૮ ના જાહેરનામાના આધારે કરમાંથી મુક્તિ આપવામાં આવી છે. પોર્ટિસ એન્ડ સ્પેન્સર એશિયા લિમિટેડ વિરુદ્ધ હરિયાણા રાજ્ય, [૧૯૭૮] ૪૨ એસ. ટી. સી. ૪૩૩ (એસ. સી.) ના કેસમાં આ અદાલત સમક્ષ વિચારણા માટે આવો જ પ્રશ્ન ઊભો થયો હતો. આ સંગઠન દ્વારા એવું માનવામાં આવતું હતું કે "કપાસની તમામ જાતો, ઊનના અથવા રેશમના કાપડ". આઈટમ ૩૦ માં પંજાબ જનરલ સેલ્સ ટેક્સ એક્ટની અનુસૂચિ બીજી અર્થઘટન તેના લોકપ્રિય અર્થમાં થવું જોઈએ, જેનો અર્થ થાય છે કે "જે વિષય સાથે કાયદો વ્યવહાર કરે છે તેનાથી પરિચિત લોકો તેને શ્રેય આપશે". આ અદાલતે વધુમાં અવલોકન કર્યું હતું કે "વણાટની જે પણ રીતનો ઉપયોગ કરવામાં આવે, તે વણાયેલું કાપડ" કાપડ "હશે. જે જરૂરી છે તે ચાર્જ અને વણાટ વણાટ કરતાં વધુ નથી, તેનો અર્થ એ છે કે કાપડ બનાવવા માટે કોઈ પ્રક્રિયા દ્વારા બાંધવું અથવા એકસાથે મૂકવું. વધુમાં કાપડ કોઈ ચોક્કસ કદ અથવા તાકાત અથવા વજનનું હોવું જરૂરી નથી. તે નાના ટુકડાઓમાં અથવા મોટા રોલ્સમાં હોઈ શકે છે: તે ખરીદદારની જરૂરિયાત અનુસાર નબળા અથવા મજબૂત, હળવા અથવા ભારે, બ્લીચ અથવા રંગીન હોઈ શકે છે. તેનો જે રીતે ઉપયોગ કરી શકાય છે તે પણ અપ્રાસંગિક છે અને કાપડ તરીકે તેના પાત્રમાં સહન કરતું નથી. તેનો ઉપયોગ વસ્ત્રો પહેરવા માટે થઈ શકે છે, અથવા તેનો ઉપયોગ આવરણ અથવા ચાદર તરીકે થઈ શકે છે અથવા તેનો ઉપયોગ ટેપેસ્ટ્રી અથવા ગાદી તરીકે અથવા સાફ કરવા માટે ડસ્ટર તરીકે અથવા શરીરને સૂકવવા માટે ટુવાલ તરીકે થઈ શકે છે. કાપડના વિવિધ ઉપયોગો હોઈ શકે છે અને તે ઉપયોગ નથી જે કાપડ તરીકે તેના પાત્રને નિર્ધારિત કરે છે.

એવું પણ માનવામાં આવતું હતું કે કાપડનો માત્ર એક જ અર્થ છે – વણાયેલ કાપડ અને તે જ અર્થ છે જે તે સામાન્ય બોલચાલમાં ધરાવે છે.તેથી કોર્ટે એવું માન્યું હતું કે ડ્રાયર ફેલ્ટ્સ એ કાપડ છે કારણ કે તે ચાર્નથી બનેલા હોય છે અને ઉપયોગમાં લેવાતી પ્રક્રિયા દોરડા અને વૂફ પેટર્ન અનુસાર વણાટની હોય છે.તેથી તે કાપડના અર્થમાં આવે છે અને તેથી તેને કરમાંથી મુક્તિ આપવામાં આવી છે.

તમિલનાડુ રાજ્ય વિરુદ્ધ નવીનચંદ્ર એન્ડ કંપની, [૧૯૮૧] (૪૮) એસ. ટી. સી. ૧૧૮ (મદ્રાસ) ના કિસ્સામાં પણ આવો જ પ્રશ્ન ઊભો થયો હતો, જેમાં તમિલનાડુ જનરલ સેલ્સ ટેક્સ એક્ટ ૧૯૫૯ની કલમ ૪ હેઠળ હેર-બેલિંગ અને કોટન-બેલિંગના સંદર્ભમાં ઉપરોક્ત કાયદાની ત્રીજી અનુસૂચિની આઈટમ નંબર ૪ હેઠળ આવતા જાહેરનામાના આધારે છૂટનો દાવો કરવામાં આવ્યો હતો. આ આઈટમ નંબર ૪ નીચે પ્રમાણે વાંચે છે:-

"કાપડની તમામ જાતો (દરી, કાર્પેટ, ડ્રેગેટ્સ અને શુદ્ધ રેશમના કપડા સિવાય) સંપૂર્ણપણે અથવા આંશિક રીતે કપાસ, મુખ્ય રેસા, રેયોન, હાથ રૂમાલ, ટુવાલ, નેપકિન્સ, ડસ્ટર, સુતરાઉ મખમલ અને મખમલ, ટેપ, નિવાર અને ફીત અને લંબાઈમાં હોઝિયરી કાપડ સહિત કૃત્રિમ રેશમ અથવા ઊનથી બનાવવામાં આવે છે.

એવું માનવામાં આવ્યું હતું કે કોટન-બેલિંગ અને હેર-બેલિંગ કરતાં વધુ વ્યાપક અર્થ ધરાવતા કાપડને કોટન-કાપડ અભિવ્યક્તિમાં સામેલ કરવામાં આવ્યા હતા અને તેથી તેમને ત્રીજી અનુસૂચિની આઈટમ નંબર ૪ હેઠળ આવતા કરવેરામાંથી મુક્તિ આપવામાં આવી છે કારણ કે તે તેના સુધારા પહેલા હતા.

આ સંબંધમાં ઉલ્લેખ કરવો યોગ્ય છે કે દિલ્હી કલોથ એન્ડ જનરલ મિલ્સ કંપની લિમિટેડના કિસ્સામાં v.રાજસ્થાન રાજ્ય અને અન્ય, (૧૯૮૦) (૪) એસ. સી. સી. ૭૧ પ્રશ્ન ઊભો થયો કે શું રેયોન ટાયર રાજસ્થાન કરવેરા કાયદા (સુધારા) અધિનિયમ, ૧૯૬૪ દ્વારા અનુસૂચિમાં સમાવિષ્ટ આઈટમ નંબર ૧૮ની અંદર અપીલ કંપની દ્વારા ઉત્પાદિત કોર્ડ ફેબ્રિક અને રેયોન અથવા કૃત્રિમ રેશમના કાપડને રાજસ્થાન વેચાણવેરાના અધિનિયમની કલમ ૪ (૧) હેઠળ મુક્તિ આપવામાં આવી છે, જે અનુસૂચિમાં નિર્દિષ્ટ માલના વેચાણવેરામાં છૂટની જોગવાઈ કરે છે.એવું માનવામાં આવ્યું છે કે આ ઉત્પાદન ઉપરોક્ત કાયદાની કલમ ૪ દ્વારા ઉમેરવામાં આવેલી અનુસૂચિની આઈટમ નંબર ૧૮ માં મુક્તિ આપવામાં આવેલી વસ્તુ રેયોન અથવા કૃત્રિમ રેશમના કાપડની અંદર આવે છે. આ ચુકાદો આ અદાલત દ્વારા આપવામાં આવ્યો હતો, જેમાં અમારામાંથી એક પક્ષકાર હતો.

તાત્કાલિક કિસ્સામાં વિચારણા માટેનો પ્રશ્ન એ છે કે શું "તમામ પ્રકારના સુતરાઉ કાપડ" દ્વારા આવરી લેવામાં આવેલ પટ્ટા તારીખની સૂચના હેઠળ વેચાણવેરામાંથી મુક્તિપાત્ર છે કે કેમ!.૧૨. ૧૯૭૩ એટલે કે "તમામ પ્રકારના પટ્ટાઓ".અહીં ઉલ્લેખિત નિર્ણયોને ધ્યાનમાં રાખીને, કપાસના પટ્ટાઓ ઉપરોક્ત કાયદાની કલમ ૪ હેઠળ સૂચિત તમામ જાતોના કાપડમાં આવે છે, જેને વેચાણવેરાના અમલમાંથી મુક્તિ આપવામાં આવી છે.જે પ્રશ્ન વિચારણા માટે આવે છે તે એ છે કે ઉપરોક્ત અધિનિયમની કલમ ૩-એ હેઠળ બહાર પાડવામાં આવેલી સૂચના ૧ પર શું અસર કરે છે. ૧૨.૧૯૭૩ અનુસૂચિ "તમામ પ્રકારના પટ્ટાઓ" માં ઉલ્લેખિત છે.આ પટ્ટાઓ તમામ પ્રકારના સુતરાઉ કાપડમાં આવતા સુતરાઉ પટ્ટાઓ છે તેમાં કોઈ વિવાદ કે કોઈ પડકાર નથી અને ૧૯૫૭ અને ૧૯૫૮માં બહાર પાડવામાં આવેલા જાહેરનામા દ્વારા 'તમામ પ્રકારના સુતરાઉ કાપડ' ને મુક્તિ આપીને

સામાન્ય મુકિત આપવામાં આવી હોવાથી, સરકાર દ્વારા ઉપરોક્ત અધિનિયમની કલમ ૩-એ હેઠળ ૦૧/૧૨/૧૯૭૩ ના જાહેરનામાના આધારે વેચાણવેરો વસૂલવામાં આવશે તે બાબતને ધ્યાનમાં રાખીને તે શક્ય નથી.

વિચારણા માટેનો આગામી પ્રશ્ન એ છે કે અનુસૂચિમાં એક વસ્તુ સહિત કલમ ૩-એ હેઠળ જાહેરનામાની શું અસર થાય છે.

વેચાણવેરો લાદવામાં આવ્યો હોવા છતાં વેચાણવેરાના કાયદાની કલમ ૪ હેઠળ વેચાણવેરામાંથી સામાન્ય મુકિત છે. તે સેલ્સ ટેક્સ કમિશનર વિરુદ્ધ મેસર્સ દયાલ સિંહ કુલ્હી વાલા, લખનૌ, [૧૯૮૦] U.P.T.C ના કેસમાં નીચે મુજબ યોજાયો છે:-

"મારી સામેના જેવા નાણાકીય કાયદાનું કડક અર્થઘટન કરવું પડશે.જો કોઈ અસ્પષ્ટતા અથવા શંકા હોય તો તેને વિષયની તરફેણમાં ઉકેલવી જોઈએ.કરવેરામાં કોઈ ઇકિવટી નથી.કરવેરાની જવાબદારી સ્પષ્ટ અને સંપૂર્ણ હોવી જોઈએ.વર્તમાન કિસ્સામાં, કલમ ૩-A ના હેતુ માટે માલનું સ્પષ્ટીકરણ એક બાબત છે, પરંતુ આવી ચીજવસ્તુઓને કરમાંથી મુકિત આપવામાં આવશે કે નહીં તે કાયદાની કલમ ૪ હેઠળ રાજ્ય સરકારને આપવામાં આવેલી સત્તા છે. તેથી છૂટ ચાલુ રહે છે, વેપારી ચોક્કસપણે વિનંતી કરી શકે છે અને ચેતવણી સાથે કહી શકે છે કે કલમ ૩-એ હેઠળ માલનું માત્ર સ્પષ્ટીકરણ અથવા આવા ટર્નઓવર પર વેચાણના બિંદુને કરવેરા માટે જવાબદાર જાહેર કરવાથી કરની ચુકવણીમાંથી મુકિત દૂર થશે નહીં જે માલ કાયદાની કલમ ૪ હેઠળ રાજ્ય સરકાર દ્વારા સત્તાના ઉપયોગના આધારે માણવામાં આવે છે. બે વિભાગોના સંચાલન ક્ષેત્રો એટલે કે કલમ ૩-એ પોતે જ કલમ ૪ હેઠળની સત્તાને ઓવરરાઈડ કરી શકતા નથી.બીજી બાજુ, જો રાજ્ય સરકાર દ્વારા હેતુઓ માટે અમુક

ચીજવસ્તુઓનું વર્ગીકરણ કરવામાં આવ્યું હોય, જો આવી ચીજવસ્તુઓને વેચાણમાંથી મુક્તિ આપવામાં આવી હોય, તો વિભાગ દલીલ કરી શકતો નથી કે મુક્તિને કરદાતાની તરફેણમાં ન ગણવી જોઈએ.

આ કિસ્સામાં પ્રશ્ન ઊભો થયો કે શું દૂધ અને દૂધના ઉત્પાદનોના સંદર્ભમાં કાયદાની કલમ ૪ હેઠળ આપવામાં આવેલી સામાન્ય મુક્તિ કુલ્ફી અને જસ્સીને મુક્તિ આપવા માટે પૂરતી છે, જેના સંદર્ભમાં કર લાદવા માટે કલમ ૩-એ હેઠળ અલગ જાહેરનામું બહાર પાડવામાં આવ્યું હતું.

આવો જ પ્રશ્ન સેલ્સ ટેક્સ કમિશનર વિરુદ્ધ રીટા આઈસ્ક્રીમ કંપની, ગોરખપુર, [૧૯૮૧] U.P.T.C ૧૨૩૯ના કેસમાં પણ ઊભો થયો હતો અને એવું માનવામાં આવ્યું હતું કે જ્યાં સુધી કલમ ૪ હેઠળ સામાન્ય મુક્તિ ચાલુ રહે ત્યાં સુધી સેલ્સ ટેક્સ એક્ટની કલમ ૩-એ હેઠળ સૂચિત કોઈ ચોક્કસ વસ્તુ પર કર લાદવામાં નહીં આવે.

ઉપરોક્ત તમામ નિર્ણયોના સંદર્ભમાં, એકમાત્ર અનિવાર્ય નિષ્કર્ષ એ છે કે તેથી તમામ પ્રકારના સુતરાઉ કાપડના સંદર્ભમાં કલમ ૪ હેઠળ આપવામાં આવેલ સામાન્ય વિકલ્પ તરીકે જોંગ તમામ પ્રકારના સુતરાઉ કાપડની અંદર આવતા તમામ પ્રકારના પટ્ટાઓ પર કોઈ વેચાણ વેરો લાદવામાં નહીં આવે અને વેચાણવેરાના કાયદાની કલમ ૩-એ હેઠળ કરવામાં આવેલી સૂચના પર કલમ હેઠળની સામાન્ય મુક્તિ પ્રબળ રહેશે. હું એ અભિપ્રાયને સ્વીકારવામાં અસમર્થ છું કે યુ. પી. સેલ્સ ટેક્સ એક્ટની કલમ ૩-એ હેઠળની સૂચના ઉપરોક્ત અધિનિયમની કલમ ૪ હેઠળ બહાર પાડવામાં આવેલી સૂચના પછી કરવામાં આવી છે, તેથી

કલમ ૩-એ હેઠળની અનુગામી સૂચના ઉપરોક્ત અધિનિયમની કલમ ૪ હેઠળ આપવામાં આવેલી સામાન્ય મુક્તિ પર પ્રભુત્વ મેળવશે. મારા સુવિચારિત અભિપ્રાયમાં ઉચ્ચ ન્યાયાલય દ્વારા કરવામાં આવેલા તર્ક અને તારણો અપવાદરૂપ છે.

તે મુજબ અપીલ રદ કરવામાં આવે છે અને અલ્-હાબાદ હાઈકોર્ટના ચુકાદા અને આદેશને આથી સમર્થન આપવામાં આવે છે.

એન. પી. વી.

અપીલને મંજૂરી આપવામાં આવી.

This judgment has been translated using AI Tool - SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation."